

Antifouling seizoen 2024: aan u de keuze!

Sinds 2022 geeft de Netwerkgroep Antifouling aanbevelingen voor het gebruik van duurzamere antifouling. De netwerkgroep bestaat uit vertegenwoordigers vanuit de vaarrecreatie en wordt ondersteund door Waterrecreatie Nederland.

Verduurzamen?

De Nederlandse waterkwaliteit is beneden de maat. Ook antifouling speelt daarin een rol. Alle bestaande aangroeiwerende coatings zijn belastend voor het milieu. Het vermindert de waterkwaliteit en vervuult het slib, wat belangrijk is voor jachthavens. Bijvoorbeeld baggeren dreigt daardoor steeds duurder te worden.

Wat weten we inmiddels?

- Koper is de schadelijkste toevoeging, ook in de lagere dosering zoals in de toegelaten coatings. Zink wordt gezien als minder schadelijk.
- Harde antifouling is minder schadelijk dan zelfslipende.
- Oplossingen met siliconen en folies geven waarschijnlijk minder schadelijke deeltjes af. Ze zijn duurder, maar gaan ook langer mee.
- Het is niet nodig om elk jaar een nieuwe coating op het hele onderwaterschip aan te brengen. Alleen die delen met de meeste aangroei, zoals waterlijn en kiel jaarlijks behandelen kan ook. Om de zoveel jaar kan de rest worden bijgewerkt. Dit biedt een behoorlijke bescherming en is ook nog eens kostenbesparend.

Belangrijkste discussiepunten

Er zijn nog genoeg discussiepunten en onzekerheden rondom de verduurzaming van antifouling:

- Uiteenlopende eisen en verwachtingen: voor de meeste toevaarders staat beperking van de aangroei voorop. Wedstrijdzeilers streven naar een zo glad mogelijk onderwaterschip.
- Uiteenlopende verwachtingen van de effectiviteit van de verschillende middelen op zoet en zout water. De meeste onderzoeken bevestigen echter dat de verschillen minder groot zijn dan we denken. De meeste boten die regelmatig op zout water varen liggen trouwens op zoet water. Is het “lichtere” middel voor zoet water dan niet een betere keuze?
- Koper is de schadelijkste toevoeging en toegelaten hoeveelheden zijn al sterk beperkt. Maar hoe zit het met andere stoffen, zoals zink?
- Zelfslipend wordt gezien als effectiever dan harde antifouling. Kan hard ook goed genoeg zijn?
- Weten we genoeg over de mogelijke belasting door vrijkomende siliconen, foliedeeltjes, microplastics en PFAS?

Aanbeveling 2024

Op basis van de laatste inzichten komt de Netwerkgroep Antifouling tot de aanbeveling voor het vaarzeizoen 2024 om een harde, kopervrije antifouling te kiezen als de overstap naar veelbelovende systemen zoals folie en siliconen (nog) te onzeker en een stap te ver lijkt.

Hoe verder?

Onduidelijke richtlijnen, tegenstrijdige berichtgeving en uiteenlopende ervaringen maken het voor de gemiddelde gebruiker lastig om bewust te kiezen. Het is onzeker of de bestaande [toelatingslijst](#), geldig tot augustus 2024, wordt verlengd of dat er toch een verscherpte richtlijn komt.

Dat verklaart ook waarom een meerderheid van de booteigenaren blijft bij wat zij al jaren gebruiken. Het aantal overstappers op een antifouling die beter lijkt voor het milieu, neemt wel toe, maar langzaam. We zien wel een groeiende bewustwording onder gebruikers. Uit de resultaten van de [Enquête Duurzame Waterrecreatie](#) blijkt ook een groeiende kennisbehoefte over antifouling onder vaarrecreanten.

We verwachten dat de toelating van middelen, die schadelijk zijn voor mens en milieu, verder beperkt gaan worden. Het toezicht op de naleving daarvan zal intensiever worden.

In andere landen (onder andere Zweden) is dit proces al verder gevorderd en zijn veel van de bij ons nog toegelaten antifoulingverboden. Samenhangend daarmee is het aanbod van borstelbanen aan het toenemen. Dat laatste vergt een belangrijke uitbreiding van de infrastructuur in jachthavens en dat gaat (net als bij vuilwaterinnamestations) lang duren.

Regelgeving én stimulering van de kant van de overheid zullen naar verwachting de geleidelijke overgang naar meer duurzame antifouling versnellen.

Netwerkgroep Antifouling

30 januari 2024